

หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาวิปัสสนาภาวนา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๑. ชื่อหลักสูตร
ชื่อหลักสูตรภาษาไทย พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิปัสสนาภาวนา
ชื่อหลักสูตรภาษาอังกฤษ Master of Arts in Vipassana Meditation

๒. ชื่อปริญญา
๒.๑ ชื่อเต็มภาษาไทย พุทธศาสตรมหาบัณฑิต (วิปัสสนาภาวนา)
ชื่อเต็มภาษาอังกฤษ Master of Arts in Vipassana Meditation
๒.๒ ชื่อย่อภาษาไทย พธ.ม. (วิปัสสนาภาวนา)
ชื่อย่อภาษาอังกฤษ M.A. (Vipassana Meditation)

๓. หน่วยงานที่รับผิดชอบ
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๔. หลักการเหตุผล และวัตถุประสงค์

๔.๑ หลักการเหตุผล

พุทธธรรม อันเป็นคำสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เป็นหลักคำสอน ที่แสดงถึงมรรคาแห่งชีวิตอันประเสริฐแก่มวลมนุษยชาติ ประกอบด้วยหลักปรีชาญาณเป็นส่วน ทฤษฎีปฏิบัติอันเป็นส่วนแห่งการลงมือกระทำ และปฏิเวธ อันเป็นผลแห่งการกระทำนั้น กล่าวโดยสังเขปได้แก่ หลักแห่งศีล สมาธิและปัญญา หรือ เมื่อกล่าวโดยภารกิจ ได้แก่ กัมมธุระ อันเป็นส่วนปรีชาญาณ และวิปัสสนาธุระ อันเป็นส่วนปฏิบัติซึ่งมีผลเป็นปฏิเวธดังกล่าวมา ในภาคปรีชาญาณเป็นกัมมธุระนั้น ได้มีการดำเนินการโดยอาศัยองค์กรต่าง ๆ ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการอย่างแพร่หลาย แต่ในภาคปฏิบัติอันเป็นส่วนวิปัสสนาธุระนั้น มิได้มีการจัดการดำเนินการอย่างเป็นระบบโดยองค์กรใดองค์กรหนึ่งอย่างเป็นทางการ

สถานการณ์โลกปัจจุบัน เป็นยุคช่วงชิงด้านวัตถุ มีการส่งเสริมพัฒนาเทคโนโลยี วัตถุเป็นไปอย่างรวดเร็ว ทำให้เกิดการแข่งขันต่อสู้กันในทุกรูปแบบ ในขณะที่การพัฒนาด้าน จิตใจ

และปัญหายังเป็นไปไม่ทันกับการพัฒนาด้านวัตถุ จึงก่อให้เกิดปัญหาด้านสุขภาพจิต อันมีผลกระทบต่อชีวิตและสังคมต่าง ๆ เช่น โรคเครียด วิตกกังวล ซึมเศร้า ฟุ้งซ่าน และนอนไม่หลับ ทำให้ประชาชนบางกลุ่ม ได้เริ่มสนใจแสวงหาที่พึ่งทางใจ และให้ความสนใจหลักธรรมเพื่อพัฒนาชีวิตและปัญญา พัฒนาตนให้พ้นจากทุกข์อันเป็นธรรมลักษณะเด่นเฉพาะของพระพุทธศาสนา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ตระหนักถึงสถานการณ์โลกปัจจุบันและคำนึงถึงความรับผิดชอบในฐานะเป็นสถาบันการศึกษาทางพระพุทธศาสนา จึงมีความประสงค์เปิดหลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิปัสสนาภาวนา

๔.๒ วัตถุประสงค์

๔.๒.๑ เพื่อผลิตพุทธศาสตรมหาบัณฑิต ให้มีความรู้ความสามารถด้าน ปรียัติ ปฏิบัติ ปฏิเวธ และฝึกฝนตนเองเพื่อให้ได้รับผลการปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๔.๒.๒ เพื่อให้มีความรู้ความสามารถเป็นวิปัสสนาจารย์ เพื่อการเผยแผ่ด้าน วิปัสสนาภาวนา

๔.๒.๓ เพื่อให้เกิดการบูรณาการด้านปรียัติและปฏิบัติ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ใน ชีวิตประจำวันอย่างมีความสุข

๕. คุณสมบัติของผู้เข้าศึกษา

๕.๑ เป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่าจากมหาวิทยาลัย หรือสถาบันการศึกษาที่สภามหาวิทยาลัยรับรอง

๕.๒ ได้รับค่าระดับเฉลี่ยสะสมไม่ต่ำกว่า ๒.๕๐ จากระบบ ๔ แต้ม ยกเว้นผู้จบปริญญาธรรม ๕ ประโยค และผู้มีประสบการณ์การทำงานด้านวิปัสสนากรรมฐานติดต่อกันเป็นเวลานานไม่น้อยกว่า ๒ ปี นับแต่สำเร็จการศึกษา

๕.๓ ไม่เคยถูกลงโทษให้พ้นสภาพการเป็นนิสิตบัณฑิตวิทยาลัย

๖. วิธีคัดเลือกผู้เข้าศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัยจะดำเนินการเกี่ยวกับการรับนิสิตใหม่ โดยพิจารณาแต่งตั้งคณะกรรมการสอบคัดเลือกผู้สมัครเข้าศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาในแต่ละปีการศึกษา ผู้สมัครต้องสอบผ่านข้อเขียนใน ๓ วิชา คือ

- (๑) ความรู้ความสามารถทั่วไป
- (๒) ภาษาอังกฤษ
- (๓) วิชาเฉพาะสาขา

และสอบสัมภาษณ์

๗. ระบบการศึกษา

ใช้ระบบทวิภาค โดย ๑ ปีการศึกษาแบ่งออกเป็น ๒ ภาคการศึกษาปกติ ๑ ภาค การศึกษา ปกติมีระยะเวลาศึกษาไม่น้อยกว่า ๑๕ สัปดาห์ และอาจจะเปิดการศึกษา ภาคฤดูร้อนให้กำหนด ระยะเวลาและจำนวนหน่วยกิต โดยมีสัดส่วนเทียบเคียงกันได้ กับการศึกษาภาคปกติเงื่อนไขอื่น ๆ ให้เป็นไปตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาระดับ บัณฑิตศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๑

๘. ระยะเวลาการศึกษา

ให้มีระยะเวลาการศึกษาตลอดหลักสูตรไม่น้อยกว่า ๔ ภาคการศึกษาปกติ และไม่เกิน ๑๐ ภาคการศึกษาปกติ

๙. การลงทะเบียนเรียน

กำหนดให้นิสิตลงทะเบียนแต่ละภาคการศึกษาปกติ ไม่น้อยกว่า ๖ หน่วยกิต และ ไม่เกิน ๑๕ หน่วยกิต

๑๐. การวัดผลและประเมินผล

๑๐.๑ ภาคทฤษฎี

ให้มีการวัดผลทุกรายวิชาที่นิสิตลงทะเบียนในแต่ละภาคการศึกษา โดยวิธีการ ทดสอบ เขียนรายงาน มอบหมายงานให้ทำ หรือวิธีอื่นใดที่เหมาะสมกับรายวิชา นิสิตจะมีสิทธิเข้าสอบได้ หรือได้รับการวัดผลในรายวิชาใดก็ตามเมื่อมีเวลาศึกษาใน รายวิชานั้นมาแล้วไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐ ของเวลาการศึกษาทั้งหมดในภาคการศึกษานั้น

สำหรับการประเมินผลรายวิชาและวิทยานิพนธ์ ให้เป็นไปตามข้อบังคับมหาวิทยาลัย ว่า ด้วยการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๑ ข้อ ๒๑ และระเบียบบัณฑิต วิทยาลัยว่าด้วยวิธี ปฏิบัติเกี่ยวกับวิทยานิพนธ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ ข้อ ๑๑

๑๐.๒ ภาคปฏิบัติวิปัสสนา

ปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานติดต่อกันเป็นเวลา ๗ เดือน ในสถานที่ปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน ที่มหาวิทยาลัยกำหนด โดยมีพระวิปัสสนาจารย์เป็นผู้ควบคุมการปฏิบัติ และวัดผลประเมินผลการ ปฏิบัติ

๑๑. การสำเร็จการศึกษา

คุณสมบัติของผู้สำเร็จการศึกษา

- ๑๑.๑ มีเวลาการศึกษาไม่น้อยกว่า ๔ ภาคการศึกษาปกติ และไม่เกินกว่า ๑๐ ภาคการศึกษาปกติ
- ๑๑.๒ ศึกษารายวิชาต่าง ๆ ครบถ้วนและถูกต้องตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในหลักสูตร
- ๑๑.๓ ได้หน่วยกิตสะสมไม่น้อยกว่าที่กำหนดไว้ในหลักสูตร
- ๑๑.๔ ได้ค่าระดับเฉลี่ยสะสม ไม่ต่ำกว่า ๓.๐๐ จากระบบ ๔ ระดับ
- ๑๑.๕ ได้ระดับไม่ต่ำกว่า B ในรายวิชาบังคับและวิชาเอกทุกวิชา และได้รับ S ในกรณีที่หลักสูตรกำหนดให้วัดผลเป็น S หรือ U
- ๑๑.๖ ปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานติดต่อกันเป็นเวลา ๗ เดือน ในสถานที่ปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานที่มหาวิทยาลัยกำหนด โดยมีพระวิปัสสนาจารย์เป็นผู้ควบคุมการปฏิบัติ และได้รับการวัดผลประเมินผลการปฏิบัติเป็น S
- ๑๑.๗ ส่งวิทยานิพนธ์ฉบับสมบูรณ์ตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด

๑๒. ข้อกำหนดเกี่ยวกับวิทยานิพนธ์

๑๒.๑ นิสิตจะเสนอหัวข้อและโครงร่างวิทยานิพนธ์เพื่อขออนุมัติลงทะเบียนทำวิทยานิพนธ์ได้ เมื่อศึกษารายวิชามาแล้วไม่น้อยกว่า ๒ ภาคการศึกษาปกติ และมีหน่วยกิต สะสมในรายวิชาไม่น้อยกว่า ๑๖ หน่วยกิต

๑๒.๒ คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ต้องมีทั้งบรรพชิตและคฤหัสถ์ จำนวนไม่ น้อยกว่า ๒ ท่าน แต่ไม่เกิน ๓ ท่าน ทั้งนี้ต้องมีอาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยอย่างน้อย ๑ ท่าน

๑๒.๓ นิสิตมีสิทธิ์ขอสอบวิทยานิพนธ์ได้ เมื่อศึกษารายวิชาครบตามที่กำหนด ได้ค่าระดับเฉลี่ยสะสมในรายวิชาไม่น้อยกว่า ๓.๐๐ และทำวิทยานิพนธ์เสร็จสมบูรณ์ โดยใช้ เวลาทำวิทยานิพนธ์ไม่น้อยกว่า ๓ เดือน นับจากวันลงทะเบียนทำวิทยานิพนธ์

เงื่อนไขอื่น ๆ เกี่ยวกับวิทยานิพนธ์ให้เป็นไปตามระเบียบบัณฑิตวิทยาลัย ว่าด้วยวิธี ปฏิบัติเกี่ยวกับวิทยานิพนธ์ พ.ศ. ๒๕๔๒

๑๓. หลักสูตร

๑๓.๑ จำนวนหน่วยกิต รวมตลอดหลักสูตร ๓๘ หน่วยกิต (แผน ก แบบ ก ๒) และเข้าปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานเท่าเวลาที่มหาวิทยาลัยกำหนด และทำวิทยานิพนธ์เสนอมหาวิทยาลัย

๑๓.๒ โครงสร้างหลักสูตร

โครงสร้างหลักสูตร (แผน ก แบบ ก ๒)	หน่วยกิต	หมายเหตุ
๑. วิชาบังคับ ไม่น้อยกว่า	๘	
๒. วิชาเอก ไม่น้อยกว่า	๑๒	
๓. วิชาเลือก ไม่น้อยกว่า	๖	
๔. วิทยานิพนธ์	๑๒	
รวมหน่วยกิต	๓๘	

๑๓.๓ รายวิชาในหลักสูตร

๑๓.๓.๑ รายวิชาบังคับ

๖๐๐ ๑๐๑	พระไตรปิฎกวิเคราะห์ Tipiṭaka Analysis	๒(๒-๐-๔)
๖๐๖ ๑๐๒	วิปัสสนาภาวนาในคัมภีร์พระพุทธศาสนา Vipassanabhavana in Buddhist Texts	๒(๒-๐-๔)
๖๐๖ ๒๐๓	สัมมนาวิปัสสนาภาวนา Seminar on Vipassanabhavana	๒(๒-๐-๔)
๖๐๖ ๒๐๔	ระเบียบวิธีวิจัยวิปัสสนาภาวนา Research Methodology on Vipassanabhavana	๒(๒-๐-๔)
๖๐๐ ๑๐๕ *	ภาษาอังกฤษ English	๒(๒-๐-๔)

หมายเหตุ รายวิชา ๖๐๐ ๑๐๕ เรียนโดยไม่นับหน่วยกิต

๑๓.๓.๒ วิชาเอก มี ๑๒ หน่วยกิต ดังนี้

๖๐๖ ๑๐๖	สมถภาวนา Samathabhavana	๓ (๓-๐-๖)
๖๐๖ ๒๐๓	วิปัสสนาภาวนา Vipassanabhavana	๓ (๓-๐-๖)
๖๐๖ ๓๐๘	สติปัฏฐานภาวนา Satipaṭṭhanabhavana	๓ (๓-๐-๖)

๖๐๖	๓๐๕	พุทธยุทธศาสตร์ในการบริหารจัดการ ศูนย์วิปัสสนาภาวนา Buddhist administrating Strategy of Vipassanabhavana Center	๓ (๓-๐-๖)
๖๐๖	๔๑๐	ปฏิบัติวิปัสสนาภาวนา ๗ เดือน Vipassanabhavana Practice	๒,๕๔๐ ชั่วโมง

๑๓.๓.๓ วิชาเลือก ไม่น้อยกว่า ๖ หน่วยกิต

๖๐๖	๑๑๑	ปรมัตถธรรม Paramatthadhamma	๒(๒-๐-๔)
๖๐๖	๓๑๒	หลักการเป็นวิทยากรภาคปฏิบัติวิปัสสนาภาวนา The Principle of Lecturer on Vipassanabhavana Practice	๒(๒-๐-๔)
๖๐๖	๓๑๓	การประเมินผลการปฏิบัติวิปัสสนาภาวนา Evaluation of Vipassanabhavana Practice	๒(๒-๐-๔)
๖๐๖	๑๑๔	วิปัสสนาภาวนาในโลกร่วมสมัย Vipassanabhavana in the Contemporary World	๒(๒-๐-๔)
๖๐๖	๑๑๕	ชีวิตและผลงานพระวิปัสสนาจารย์ไทย Life and Works of Thai Vipassanabhavana Teachers	๒(๒-๐-๔)
๖๐๖	๓๑๖	เทคโนโลยีสารสนเทศทางวิปัสสนาภาวนา Information and Communication Technology for Vipassanabhavana	๒(๒-๐-๔)
๖๐๖	๓๑๗	ศึกษาอิสระในหลักวิปัสสนาภาวนา Independent Study on Vipassanabhavana	๒(๒-๐-๔)

๑๓.๓.๔ วิทยานิพนธ์

๖๐๖	๔๐๐	วิทยานิพนธ์ Thesis	๑๒	หน่วยกิต
-----	-----	-----------------------	----	----------

๑๓.๔ แผนการศึกษา

ภาคเรียน	รหัสวิชา / รายวิชา	จำนวนหน่วยกิต	
๑	วิชาบังคับ		
	๖๐๐ ๑๐๑	พระไตรปิฎกวิเคราะห์	๒
	๖๐๖ ๑๐๒	วิปัสสนากาวนาในคัมภีร์พระพุทธศาสนา	๒
	๖๐๐ ๑๐๕	ภาษาอังกฤษ*	(๒)
	วิชาเอก		
	๖๐๖ ๑๐๖	สมถกาวนา	๓
	วิชาเลือก		
		เลือกเรียนจากหมวดรายวิชาเลือกจำนวน ๒ รายวิชา	๔
		รวมหน่วยกิตภาคเรียนที่ ๑	๑๑
		หมายเหตุ รายวิชา ๖๐๐ ๑๐๕ เรียนโดยไม่นับหน่วยกิต	
ภาคเรียนที่ ๒	วิชาบังคับ		
	๖๐๖ ๒๐๓	สัมมนาวิปัสสนากาวนา	๒
	๖๐๖ ๒๐๔	ระเบียบวิธีวิจัยวิปัสสนากาวนา	๒
	วิชาเอก		
	๖๐๖ ๒๐๓	วิปัสสนากาวนา	๓
		รวมหน่วยกิตภาคเรียนที่ ๒	๖
ภาคเรียนที่ ๓	วิชาเอก		
	๖๐๖ ๓๐๘	สติปัญญาฐานกาวนา	๓
	๖๐๖ ๓๐๙	พุทธยุทธศาสตร์ในการบริหารจัดการ ศูนย์วิปัสสนากาวนา	๓
	วิชาเลือก		
		เลือกจากหมวดรายวิชาเลือก จำนวน ๑ รายวิชา	๒
	รวมหน่วยกิต	๘	

ภาคเรียนที่	รหัสวิชา / รายวิชา	จำนวนหน่วยกิต
๔	วิชาเอก	
	๖๐๖ ๔๑๐ ปฏิบัติวิปัสสนากาวนา	๒,๕๔๐ ชม.
	๖๐๖ ๔๐๐ วิทยานิพนธ์	๑๒
	รวมหน่วยกิตภาคเรียนที่ ๔	๑๒

หมายเหตุ เมื่อศึกษารายวิชาครบตามหลักสูตรแล้ว นิสิตจะต้องเข้าปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานในสำนักที่มหาวิทยาลัยกำหนดเป็นเวลา ๗ เดือนติดต่อกัน

๑๓.๕ คำอธิบายรายวิชา

๑๓.๕.๑ วิชาบังคับ ๘ หน่วยกิต ดังนี้

๖๐๐ ๑๐๑ พระไตรปิฎกวิเคราะห์
Tipitaka Analysis

ศึกษาความเป็นมาของการรวบรวมพระธรรมวินัย เป็นพระไตรปิฎก และการถ่ายทอดโครงสร้างและสาระสังเขปของพระไตรปิฎก วิเคราะห์หลักธรรมสำคัญ เช่น อริยสัจจ์ ไตรลักษณ์ ไตรสิกขา นรก สวรรค์ จิต วิญญาณ

๖๐๖ ๑๐๒ วิปัสสนากาวนาในคัมภีร์พระพุทธศาสนา
Vipassanabhavana in Buddhist Texts

ศึกษาความรู้พื้นฐานของวิปัสสนากาวนาโดยทั่วไป หลักวิปัสสนา กาวนา ตามนัยของพระไตรปิฎก อรรถกถา ฎีกา และปกรณ์วิเสส ต่าง ๆ

๖๐๖ ๒๐๓ สัมมนาวิปัสสนากาวนา
Seminar on Vipassanabhavana

สัมมนาหลักการถามตอบและสอบอารมณ์ของการปฏิบัติวิปัสสนา กาวนา และเรื่องอันเป็นประเด็นปัญหาของการปฏิบัติวิปัสสนา กาวนา สภาพปัญหา สาเหตุปัญหาและวิธีการแก้ไข ปัญหาการ ปฏิบัติวิปัสสนากาวนา

๖๐๖ ๒๐๔ ระเบียบวิธีวิจัยวิปัสสนาภาวนา ๒(๒-๐-๔)
Research Methodology on Vipassanabhavana

ศึกษาลักษณะและประเภทของการวิจัยทางวิปัสสนาภาวนา และ การนำเสนอผลงานวิจัย

๖๐๐ ๑๐๕ ภาษาอังกฤษ ๒(๒-๐-๔)
English

ศึกษาภาษาอังกฤษขั้นใช้งานเพื่อให้มีทักษะในการเขียน บรรยาย และอภิปรายธรรม

หมายเหตุ รายวิชา ๖๐๐ ๑๐๕ เรียนโดยไม่นับหน่วยกิต

๑๓.๕.๒ วิชาเอก ๑๒ หน่วยกิต ดังนี้

๖๐๖ ๑๐๖ สมถภาวนา ๓ (๓-๐-๖)
Samathabhavana

ศึกษาความหมาย หลักธรรมที่เป็นอารมณ์ของสมถภาวนาแนวทาง การปฏิบัติ และผลของการปฏิบัติสมถภาวนา

๖๐๖ ๒๐๓ วิปัสสนาภาวนา ๓ (๓-๐-๖)
Vipassanabhavana

ศึกษาเชิงวิเคราะห์ความหมาย หลักธรรมที่เป็นภูมิของวิปัสสนา ภาวนา แนวทางปฏิบัติ และผลของการปฏิบัติวิปัสสนาภาวนา

๖๐๖ ๓๐๘ สติปัฏฐานภาวนา ๓ (๓-๐-๖)
Satipaṭṭhanabhavana

ศึกษาวิธีปฏิบัติวิปัสสนาภาวนาตามแนวสติปัฏฐานสูตร และสูตรอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับ การเจริญสติ

๖๐๖ ๓๐๕ พุทธยุทธศาสตร์ในการบริหารจัดการ ๓ (๓-๐-๖)
ศูนย์วิปัสสนาภาวนา
Buddhist administrating Strategy of Vipassanabhavana Center

ศึกษาความเป็นไปได้ ของโครงการ การวางแผนยุทธศาสตร์ ตามหลักพระพุทธศาสนา
การจัดการศูนย์วิปัสสนาธุระการติดตามและ การประเมินผลโครงการ

๖๐๖ ๔๑๐ ปฏิบัติวิปัสสนาภาวนา

Vipassanabhavana Practice

ปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานติดต่อกันเป็นเวลา ๗ เดือน ในสถานที่ปฏิบัติวิปัสสนา
กรรมฐานที่มหาวิทยาลัยกำหนด โดยมีพระวิปัสสนาจารย์เป็นผู้ควบคุมการปฏิบัติและวัดผล
ประเมินผลการศึกษา กำหนดหน่วยกิตภาคการศึกษาทั้งหมดเป็น ๒๑๐ วัน ๆ ละ ๑๔ ชั่วโมง
เป็น ๒,๙๔๐ ชั่วโมง มีค่าเท่า ๖๕ หน่วยกิต แต่ไม่นับหน่วยกิต

๑๓.๕.๓ วิชาเลือก เลือกเรียนจำนวน ๖ หน่วยกิต ดังนี้

๖๐๖ ๑๑๑ ปรมัตถธรรม

๒(๒-๐-๔)

Paramatthadhamma

ศึกษาปรมัตถธรรม ๔ คือ จิต เจตสิก รูป นิพพาน เจริญบูรณาการ ตามหลักวิปัสสนา
ภาวนา

๖๐๖ ๓๑๒ หลักการเป็นวิทยากรภาคปฏิบัติวิปัสสนาภาวนา

๒(๒-๐-๔)

The Principle of Lecturer on Vipassanabhavana Practice

ศึกษาความรู้พื้นฐานของการเป็นวิทยากรภาคปฏิบัติวิปัสสนา ประเภท การเป็นวิทยากร
ปัจจัยสัมฤทธิ์ผล การเป็นวิทยากรภาคปฏิบัติวิปัสสนา หลักและวิธีการเป็นวิทยากรภาคปฏิบัติ
วิปัสสนา

๖๐๖ ๓๑๓ การประเมินผลการปฏิบัติวิปัสสนาภาวนา

๒(๒-๐-๔)

Evaluation of Vipassanabhavana Practice

ศึกษาความรู้พื้นฐานของการประเมินผลการปฏิบัติวิปัสสนา ปัจจัย สัมฤทธิ์ผลของการ
ประเมินผลการปฏิบัติวิปัสสนา กระบวนการประเมินผล การปฏิบัติวิปัสสนา หลักและวิธีการสอน
การปฏิบัติวิปัสสนา

๖๐๖ ๑๑๔ วิปัสสนาภาวนาในโลกร่วมสมัย ๒(๒-๐-๔)

Vipassanabhavana in the Contemporary World

ศึกษาวิเคราะห์สถานการณ์วิปัสสนาธุระในประเทศไทย ประเทศตะวันออกและตะวันตก

๖๐๖ ๑๑๕ ชีวิตและผลงานพระวิปัสสนาจารย์ไทย ๒(๒-๐-๔)

Life and Works of Thai Vipassanabhavana teachers

ศึกษาภูมิปัญญาค้ำกรรฐฐานของพระมหาเถระผู้มีชื่อเสียง เริ่มตั้งแต่ยุคต้นรัตน โกสินทร์ จนถึงปัจจุบัน

๖๐๖ ๓๑๖ เทคโนโลยีสารสนเทศทางวิปัสสนาภาวนา ๒(๒-๐-๔)

Information and Communication Technology
for Vipassanabhavana

ศึกษาโปรแกรมคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อการศึกษา และเผยแพร่
วิปัสสนาภาวนา

๖๐๖ ๓๑๗ ศึกษาอิสระในหลักวิปัสสนาภาวนา ๒(๒-๐-๔)

Independent Study on Vipassanabhavana

โครงการวิจัยในหัวข้อที่นักศึกษาเลือกเอง โดยปรึกษาจากอาจารย์ และประเมินผล
โครงการโดยอาจารย์ นักศึกษาและอาจารย์จัดทำแผน การศึกษาของโครงการเกี่ยวกับวิปัสสนา
ภาวนาจากพระไตรปิฎก อรรถกถา ฎีกา และปกรณ์วิเสสอื่น ๆ

๑๓.๕.๔ วิทยานิพนธ์

๖๐๖ ๔๐๐ วิทยานิพนธ์ ๑๒ หน่วยกิต

Thesis

ศึกษาวิเคราะห์งานวิจัยทางวิปัสสนาภาวนา และนำเสนอ งานวิจัย ภายใต้การกำกับดูแล
จากอาจารย์ที่ปรึกษา
